

INTERNATIONAL COUNCIL ON MONUMENTS AND SITES

ICOMOS VLAANDEREN-BRUSSEL

BEZOEK TE MECHELEN

VRIJDAG 4 JUNI 2010

PROGRAMMA

VOORMIDDAG

10u00 Frederik de Merodestraat 65-67, “Hof van Busleyden”

**Renaissance muurschilderingen: Toelichting door arch. Sofie Stevens (stad Mechelen).
Nieuw museum: Toelichting door arch. David Driesen (dmvA Architecten) en/of Hans Le Compte (HLC).**

Hieronymus van Busleyden liet het Hof van Busleyden tussen 1505 en 1517 bouwen. Op stilistische basis wordt aangenomen dat de toenmalige Mechelse stadsarchitecten de bouwwerken hebben geleid: Antoon I (tot 1512), Antoon II (tot 1515) en tenslotte Rombout II Keldermans (tot 1517). In 1619 werd het complex in gebruik genomen als Berg van Barmhartigheid. In de loop van de 19e eeuw kwam het in gebruik als school. In 1915 werd het Hof praktisch volledig door brand vernield, enkel de muren stonden nog overeind. Tussen 1930-1938 werd het complex grondig gerestaureerd o.l.v. architect A. Minner. In 1938 werd het Hof van Busleyden ingehuldigd als stadsmuseum, een functie die het nog steeds vervult.

De fragmentarisch bewaarde muurschilderingen (in tempera) van de zogenaamde kleine woonkamer in het Hof van Busleyden zijn bijzonder zeldzaam. Ze zijn te dateren tussen 1507 en 1515. Door hun stijl, onderwerp en kwaliteit van uitvoering zijn het unieke getuigen van de renaissancegeest. Er worden verschillende taferelen weergegeven: het Feestmaal en de straf van Tantalus, De val van Phaeton en het Festijn van Balthazar. De muurschilderingen werden bij een restauratie in 1864 (o.l.v. Schadde) ontdekt onder de kalklagen op de muur.

In 1999 maakte Linda Van Langendonck een historische studie voor het Hof van Busleyden op. In datzelfde jaar heeft Lode De Clercq (i.s.m. Petra Maclot) een eerste materiaaltechnisch onderzoek uitgevoerd als voorbereiding op een restauratiedossier voor de muurschilderingen. Het onderzoek omvatte een historische inleiding, een stratigrafisch onderzoek, een inventarisatie van het schadebeeld, reinigingstesten, ... en de restauratieopties.

In april 2007 werd cvba Examino aangesteld als ontwerper voor de opmaak en opvolging van de verdere restauratiewerken aan de muurschilderingen. Het materiaaltechnisch onderzoek van 1999 werd aangevuld met een eerste reiniging met Arabische gom, een inventarisatie van de

huidige bewaringstoestand en bijkomend onderzoek (sem analyse/ retouche onderschilderingen/ lacunes met acqua sporca/ verschillende reinigingen met tolueen om de overschildering te verwijderen, ...). Tevens werd een kinderbalk weggenomen om na te gaan of de muurschilderingen tot op de volle hoogte van het vertrek bewaard bleven.

De resultaten van beide onderzoeken leidden tot een restauratiedossier. De premieaanvraag werd ingediend in mei 2008 en toegekend in november 2009. De eigenlijke restauratiewerken zullen toegewezen worden aan een restaurator in mei 2010.

In april 2010 wordt het stadsmuseum gesloten voor een uitgebreide verbouwing door het Mechelse architectenbureau dmvA met het oog op een uitbreiding van de expositieruimte en een verbetering van de toegankelijkheid.

Bouwheer: Stad Mechelen

Ontwerper: cvba Examino (muurschilderingen) en dmvA Architecten en HLC (Hans Le Compte-Ria Maesen) voor het museum

11u00: Sint-Janskerkhof, Sint-Janskerk

Toelichting door ir. arch. Elfi Hermans (architectenbureau K. Beeck) en door het conservatieteam van het VIOE

In augustus 2008 werd de 2e fase van de exterieurrestauratie van deze fraaie gotische kerk aangevat door de NV Renotec. Deze werken omvatten de consoliderende restauratie van de buitengevels en het glas-in-lood.

Als voorbereiding op de interieurrestauratie ging AM Consult (Johan Grootaers i.s.m. Patrick De Greef) medio 2008 van start met het historisch onderzoek van het interieur, dat eerstdaags zal afgerond worden.

Eveneens in 2008 werden er sporen van een muurschildering in de toren ontdekt. Kort hierop startte het VIOE met de vrijlegging van de wandschilderingen in de toren die ontdekt werden, waarbij ondertussen reeds een H. Christoffel met Christuskind en een voorstelling van Sint-Joris met de draak werden vrijgelegd. Momenteel restaureert het conservatieteam van het VIOE (Marjan Buyle, Els Jacobs en Philippe Schuurmans) de volledige middeleeuwse ruimte en haar afwerking.

Bouwheer: stad Mechelen

Architect: Architectenbureau K. Beeck en Studiebureel Studium

Demonstratie van natuursteenherstel met kalkmortel door de firma Façabelle/ Parexlanko

12u00: Hof De Merode, Varkensstraat 2.

Lunch in het voormalig Groot Seminarie aangeboden door de firma Façabelle/ Parexlanko, pleisters en mortels.

Het Seminarie werd vanaf 1595 ingericht in het Standonckcollege dat circa 1500 was opgericht. Het huidige complex met kapel en diverse vleugels rond binnenplaatsen en tuinen kwam goeddeels tot stand in de periode 1746-1761 en onderging circa 2002 een grondige restauratie.

NAMIDDAG

14u00: de Stassartstraat 8, 'Hotel Douglas dit Scott'

Toelichting door ir. arch. Elfi Hermans (architectenbureau K. Beeck) en door restaurator Lode De Clercq

Tot 1918 vormden de huizen Goswin de Stassartstraat nr. 6 en 8 één luxueuze woning, die toebehoorde aan verschillende leden van de Mechelse Grote Raad. De behouden bouwstructuur (o.a. de muren, gotische en renaissancistisch gedecoreerde balklagen en dakgebinten) getuigen van een 15e- of 16e-eeuwse kern. Het uitzonderlijke belang van het pand ligt met name in de interieurafwerking met stucwerkplafonds, 18e-eeuwse lambriseringen en schouwen en fraai binnen- en buitenschrijnwerk.

Eind 2007 werd het interieur onderzocht door Lode De Clercq. In september 2008 werd het uiteindelijke restauratiedossier van dit woonhuis ingediend. De werken vatten aan in augustus 2009 en worden uitgevoerd door de aannemers Goedleven en Goedleven. Gedurende de werken werd het eerste materiaaltechnisch onderzoek verder aangevuld door Altri tempi, o.l.v. Freya Joukes.

Bouwheer: Aartsbisdom Mechelen-Brussel

Architect: Architectenbureau Karel Beeck

15u00: Drabstraat 10, 'Hooghuis'

Toelichting door arch. David Driesen (dmvA Architecten)

In 1854 stichtte kanunnik Scheppers het klooster van de zusters van Onze-Lieve-Vrouw-van-Barmhartigheid dat zich kort nadien in de Begijnenstraat zou vestigen. Op die plek ontstond mettertijd een uitgebreid complex dat onder andere een neogotische vleugel (1911 - n.o.v. architect Edmond Peel) en het als monument beschermd 'Hooghuis' omvatte.

De renovatie van het neogotische kloostergedeelte tot appartementen door architect Bots nadert stilaan de voltooiing. In 2009 werd aansluitend gestart met de restauratie van het 'Hooghuis'.

Het 'Hooghuis' is een laatmiddeleeuws diephuis waarvan o.a. de muren, balkenroosteringen en imposante dakkap met laadrad behouden bleven. Dit pand onderging met name in de 19e eeuw een grondige verbouwing, waarbij het interieur een aankleding met stucplafonds, schouwen, trap etc. uit het empire en het eclecticisme kreeg aangemeten.

De lopende werken omvatten de restauratie van interieur en exterieur tot twee kantoren en één appartement met praktijkruimte. De plannen zijn van de hand van het Mechelse architectenbureau dmvA dat één van de beide kantoorruimten zal betrekken. De werken werden in 2009 aangevat en worden uitgevoerd door aannemer Van Poppel.

Bouwheer: FRAN bvba en ZOOZ bvba

Architect: dmvA Architecten

16u00 Afsluitend drankje in Lamot aangeboden door Façabelle/ Parexlanko pleisters en mortels

Deze activiteit is gratis voor onze leden en voor de leden van ICOMOS Wallonie – Bruxelles.

ICOMOS Vlaanderen – Brussel wenst in het bijzonder Michèle Eeman en Karel Beeck te bedanken voor de organisatie van het programma en de firma Façabelle/ Parexlanko, pleisters en mortels.

INSCHRIJVING BIJ

Tom Verhofstadt

vlaanderen-brussel@icomos.be

De Voorzitter
Miek Goossens

De Secretaris
Tom Verhofstadt